

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Nr. 4-3571-1457 din 14.09.21

Curtea Constituțională a RM
mun. Chișinău, str.Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

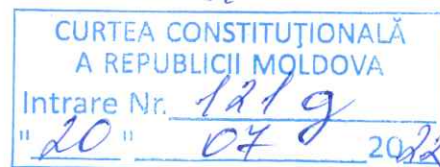
Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază cererea, depusă de Sorochin Iuri, reprezentat de avocatul Alexei Kebeș, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate al art.10 alin. (1) din Legea nr.161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, în dosarul civil nr. 2a-3036/21, la cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova către Sorochin Iuri privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2016, anul 2017 și anul 2018.

Anexă: sesizare privind excepția de neconstituționalitate pe 16 file.
încheierea Curții de Apel Chișinău din 28.06.2021 pe 4 file.

Judecătorul Curții de Apel Chișinău

Iurie Cotruță

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate:**A.1. Persoană fizică**

1. Nume: Sorochin

2. Prenume: Iuri

5. Reprezentant: Alexei Kebeș (avocat)

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

1. La 09 octombrie 2019, în adresa Judecătoriei Chișinău s. Centru, a fost înregistrată cererea Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova împotriva lui Iuri Sorochin, privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul UAAM pentru anul 2015 - 2018.
2. În ședința de pregătire Iuri Sorochin a ridicat excepție de tardivitate, solicitând respingerea acțiunii ca fiind tardiva pentru anul 2015-2016.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău s. Centru din 26.02.2021 s-a admis excepția.
4. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, UAAM a depus recurs asupra încheierii din 26.02.2021.
5. Prin decizia Curții de Apel Chișinău s-a casat parțial încheierea din 26.02.2021 în partea cotizației pentru anul 2016 și s-a pronunțat o decizie nouă sub forma de încheiere.
6. Prin decizia din 25.05.2021 Judecătoriei Chișinău s. Centru s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de UAAM către Iuri Sorochin privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul UAAM pentru anul 2016 - 2018.
7. La data de 23.06.2021 de către Iuri Sorochin a fost depusă cererea de apel.
8. Astfel, în procedura Curții de Apel Chișinău, se află în examinare apelul lui Iuri Sorochin împotriva deciziei din 25.05.2021 Judecătoriei Chișinău s. Centru privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul UAAM pentru anul 2016 - 2018.

C. Obiectul sesizării

1. Controlul constituționalității sintagmei „(...) *pe tot* (...)”, din contextul prevederilor art. 10 alin (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

1. Noi, în calitate de autorii ai sesizării, susținem că textul legal contestat este incert și imprevizibil, precum și instituie monopol asupra profesiei de administrator autorizat.
2. În partea ce ține de prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, sintagma „(...) *pe tot* (...)”, considerăm ca este neconstituțională, dat fiind faptul că, pe asemenea chestiune, anterior s-a expus Curtea Constituțională prin Decizia din 15.02.2000 publicată la data de 02.03.2000 în MO nr.24-26, și anume, art. 11 *„Instituirea prin lege a monopolului Uniunii Avocaților asupra profesiei de avocat, evident, nu contribuie la concurența între persoanele care acordă asistența juridică, mai mult ca atât, împiedică dezvoltarea ei”*.
3. Tot în acest sens, prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, contravin prevederilor art. 1 alin. (3), art. 6, art. 16, art. 22, art. 26, art. 41, art. 42 și art.43 din Constituția RM. Or, statutul Administratorului autorizat este similar statutul Avocatului, Notarului și a Executorului judecătoresc, care la fel, sunt profesii libere a căror reglementare fiscală este similară și la fel, fac parte din același domeniu – al justiției.
4. Urmare a celor menționate, autorii sesizării atrag atenția instanței de contencios constituțional că norma contestată nu este suficient de clară și completă, este lipsită de accesibilitate și previzibilitate și, respectiv, încalcă implicit drepturile garantate de art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (2) din Constituția RM.
5. Totodată, prin faptul că norma, constituționalitatea căreia urmează a fi verificată, permite revizuirea și descalificarea efectelor unei hotărâri judecătorești irevocabile și executorii, ceea ce încalcă caracterul efectiv a remediului adresării în instanță, se violează prevederile art. 20 și art. 120 din Constituție, iar prin prisma principiilor constituționale din blocul de constituționalitate, art. 6 și art. 11 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.
6. Astfel, prin încălcarea prevederilor art. 20 și art. 23 din Constituție, are loc o violare a prevederilor articolul 54 alin. (1) și alin. (3) din Constituție, fapt inadmisibil într-o societate cu adevărat democratică.
7. Deci, art. 1 alin. (3) din Constituție prevede că: *„Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”*.

8. Prin „*stat de drept*”, doctrina constituțională desemnează „*un sistem de drept*” cu norme juridice suficient de precise pentru a putea fi aplicabile, care să permită o orientare clară a destinatarilor, să nu lase loc posibil pentru arbitrar și să poată fi verificată conformitatea aplicării lor cu norme de referință.
9. Totodată, art. 23 alin. (2) din Constituție prevede că „*Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative*”.
10. Astfel, art. 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.
11. Statul de drept, astfel definit, presupune o structură clară și bine articulată a ierarhiei normelor, printr-o încadrare determinată precis a lor în ordinea constituțională, prin legi precise și care prevăd limitele exacte ale acțiunii pentru organele de execuție, cu jurisdicții competente de control a conformității normelor individuale și generale, s.a.
12. Așadar, constituționalismul garantează ideea de stat de drept, întrucât integrează, în general, ordinea statului de drept, afirmă supremația Constituției și respectarea drepturilor fundamentale, generalizează controlul jurisdicțional al aplicării lor efective și concrete, ceea ce ilustrează, în mod expresiv, preeminența dreptului în raport cu cele două mari dimensiuni - democrația și respectarea drepturilor fundamentale ale omului.
13. Securitatea juridică este unul din principiile fundamentale ale „statului de drept”. Conceptul de securitate juridică are o accepțiune strict formală, relevantă în doctrina constituțională, desemnând acea „proprietate a unui sistem juridic de a institui pentru toți destinatarii un cadru normativ relativ determinat care să permită o orientare precisă și clară a acestora la un moment dat”.
14. „*Securitatea juridică*” nu comportă nici o garanție relativă la stabilitatea unui anumit conținut normativ, ci implică obligația ca normele să fie aplicate și modificate de o manieră explicită, accesibilă și previzibilă.
15. Pe cale de consecință, se observă că Curtea Constituțională în HCC nr. 10 din 12.05.2015, menționează că articolul 20 din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
16. Iar, în Hotărârea nr. 2 din 19 februarie 2004, Curtea a menționat că „accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină”. Din aceste raționamente se relevă că dreptul contestatarului la un proces echitabil se extinde și asupra posibilității acestuia de a înțelege clar Uniunea administratorilor autorizați îi întrunește pe toți administratori autorizați conform art. 10 din Legea

nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați sau cum anterior a indicat ca orice monopol nu contribuie la concurența între persoane cât și împiedică dezvoltarea ei, „Curtea Constituțională la data de 15.02.2000 publicat la 02.03.2000 în MO nr.24-26 art.11 „Instituirea prin lege a monopolului Uniunii Avocaților asupra profesiei de avocat, evident, nu contribuie la concurența între persoanele care acordă asistență juridică, mai mult ca atât, împiedică dezvoltarea ei.” Contravine art.1 al.3, art.6, art.16, art.22, 26, art.42 și art.43 din Constituție”.

17. Articolul 41 din Constituția RM – Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice (1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri. (2) Partidele și alte organizații social-politice sunt egale în fața legii. (3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice. (4) Partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sunt neconstituționale.
18. Consider că cadrul legal ce ține calitatea și statutul de membru al UAAM nu este unul univoc și nu reglementează pe deplin și în mod exhaustiv domeniul respectiv.
19. Articolul 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. Salariații au dreptul la protecția muncii...
20. Reieșind din acest context, chiar dacă ar fi existat o obligație pecuniară, aceasta ar fi succedată de un cont spre plată și/sau o factură fiscală emisă de contabilitatea UAAM, or o hotărâre judecătorească irevocabilă.
21. Dacă ar fi să raportăm statutul Administratorului autorizat la statutul Avocatului, Notarului și a Executorului judecătoresc, care la fel, sunt profesii libere a căror reglementare fiscală este similară și la fel, fac parte din același domeniu – al justiției, acestora, nu li se retrage statutul de membru pentru neachitarea cotizațiilor anuale. Astfel, persoanele care activează în calitate de Administrator autorizat sunt supuse unei discriminări din partea UAAM, manifestat prin instituirea unui monopol instituit prin lege asupra acestei profesii, membrii cărora sunt tratați diferit de colegii de breaslă (avocați, notari, executori judecătorești etc.). Prin urmare, acest fapt contravine prevederilor articolului 14 din Convenția Nr. 1950 din 04.11.1950: Articolul 14. Interzicerea discriminării. Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă,

- religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.
22. În esență, statutul de Administrator autorizat, precum și Autorizația administratorului autorizat conferită de Ministerul Justiției al RM, constituie proprietate privată a persoanei ce le-a dobândit și le deține în mod licit. Acestea, luate în ansamblu, formează un instrument cu ajutorul căruia Administratorul autorizat are dreptul și este liber să-și desfășoare activitatea în domeniul justiției, și la retragerea cărora, persoana respectivă devine involuntar și ireversibil – șomer, fără posibilitatea de a mai activa în domeniul pe care și la ales drept profesie. În acest context, sunt încălcate prevederile Articolului 46 din Constituția RM.
23. Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate. (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. (3) Averele dobîndite licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă.
24. Tot în acest sens, se refera și prevederile art. 1 din Protocolul Nr. 1 la Convenția CEDO.
25. Într-un final, în cazul în care această "datorie" avea să fie una certă și exigibilă, cei de la UAAM, fiind de bună credință, urmau să se adreseze cu o acțiune civilă în instanțele judecătorești pentru a își revendica dreptul încălcat și a încasa forțat această datorie. Însă, UAAM a ales o cale abuzivă, profitând de niște norme care intenționat au fost "strecurate" în textul legii în cauză, cu scopul de a constrânge, manipula sau intimida într-o oarecare măsură, pe administratorii autorizați vizați pe acest caz, precum și membrii UAAM existenți, înfăptuind justiția într-un mod exclusiv, unilateral și de sine stătător, fără a apela la instanțele judecătorești. Astfel, încălcându-se Articolul 114 din Constituția RM.
26. UAAM nu a respectat consecutivitatea etapelor legale de revendicare a unor drepturi pretinse a fi încălcate. Aceștia întîi de toate, în mod unilateral au încetat activitatea unor administratori autorizați. Ulterior aplicării acestor masuri, au înaintat acțiuni civile, privind încasarea pretinselor cotizații, fata de acele persoane, care în virtutea legii, deja nu mai dețineau statutul de administrator autorizat și fata de care nu mai poate fi pretinsa executarea unei astfel de obligații, nefiind membru a unei astfel de organizații. Astfel, persoanele vizate au fost supuse unor masuri de constrângere dublate, pentru una și aceeași obligație. Or, în alte circumstanțe, în urma unei eventuale executări forțate a obligației de plata a cotizațiilor, legiuitorul nu a prevăzut posibilitatea restabilirii statutului încetat.
27. Articolul 114 Înfăptuirea justiției Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

28. **Cu referire la încălcarea dreptului protejat de articolul 1 aliniatul (3) din Constituție**, autorii sesizării consideră că prin prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, legiuitorul a încălcat flagrant prevederile art. 1 alin. (3), art. 6, art. 16, art. 22, art. 26, art. 41, art. 42 și art. 43 din Constituția RM..
29. Astfel, art. 1 alin. (3) din Constituție prevede că Republica Moldova este un stat de drept.
30. Prin „*stat de drept*”, doctrina constituțională desemnează „un sistem juridic” prezentând următoarele proprietăți – formularea unor norme juridice suficient de precise pentru a putea fi aplicabile, care să permită o orientare clară a destinatarilor, să nu lase loc posibil pentru arbitrar și să poată fi verificată conformitatea aplicării lor cu norme de referință, iar procedurile să permită controlul efectiv al conformității normelor aplicate cu cele de rang superior (controlul de constituționalitate).
31. Statul de drept, astfel definit, presupune o structură clară și bine articulată a ierarhiei normelor, printr-o încadrare determinată precis a lor în ordinea constituțională, prin legi precise și care prevăd limitele exacte ale acțiunii pentru organele de execuție, cu jurisdicții competente de control a conformității normelor individuale și generale, s.a.
32. Așadar, constituționalismul garantează ideea de stat de drept, întrucât integrează, în general, ordinea statului de drept, afirmă supremația Constituției și respectarea drepturilor fundamentale, generalizează controlul jurisdicțional al aplicării lor efective și concrete, ceea ce ilustrează, în mod expresiv, preeminența dreptului în raport cu cele două mari dimensiuni – democrația și respectarea drepturilor fundamentale ale omului.
33. Securitatea juridică este unul din principiile fundamentale ale „statului de drept”. Conceptul de securitate juridică are o accepțiune strict formală, relevantă în doctrina constituțională, desemnând acea „proprietate a unui sistem juridic de a institui pentru toți destinatarii un cadru normativ relativ determinat care să permită o orientare precisă și clară a acestora la un moment dat”.
34. „Securitatea juridică” nu comportă nici o garanție relativă la stabilitatea unui anumit conținut normativ, ci implica obligația ca normele să fie aplicate și modificate de o manieră explicită, accesibilă și previzibilă.
35. Pe cale de consecință, se observă că Curtea Constituțională în HCC nr. 10 din 12.05.2015, menționează că articolul 20 din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești

competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

36. Iar, în Hotărârea nr. 2 din 19 februarie 2004, Curtea a menționat că „accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină”. Din aceste raționamente se relevă că dreptul contestatarului la un proces echitabil se extinde și asupra posibilității acestuia de a înțelege clar Uniunea administratorilor autorizați îi întrunește **pe toți** administratori autorizați conform art.10 din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați sau cum anterior a indicat ca orice monopol nu contribuie la concurența între persoane cât și împiedică dezvoltarea ei, „Curtea Constituțională la data de 15.02.2000 publicat la 02.03.2000 în MO nr.24-26 art.11 „Instituirea prin lege a monopolului Uniunii Avocaților asupra profesiei de avocat, evident, nu contribuie la concurența între persoanele care acordă asistență juridică, mai mult ca atât, împiedică dezvoltarea ei.” Contravin art.1 al.3, art.6, art.16, art.22, 26, art.42 și art.43 din Constituție”.
37. Astfel, potrivit lit. a) alin. (1) art. 135 din Constituție, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte,,.
38. Prin urmare, întru asigurarea unei soluții constituționale asupra incidentului de constituționalitate ce vizează prevederile art. art. 1 alin. (3), 4 alin. (2), 20, 22, 23 alin. (2), 26 alin. (1) și (2), 41, 43, 46 alin. (1), 54 alin. (1), 76, 114, 127 alin. (1) și (2) din Constituția RM, art. art. 6, 11, 14, 17 din CEDO, art. 1 din Protocolul nr. 12 la CEDO, art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO, esenței și spiritului drepturilor desprinse din preambulul CEDO, precum și, jurisprudenței CtEDO, a art. art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, pe cale de excepție, recurgem la prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a acestor prevederi legale.
39. În conformitate cu prevederile paragrafului 54 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, „Excepția de neconstituționalitate este mijlocul de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată”.
40. Conform paragrafului 62 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, „Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor

omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace”.

41. La paragraful 63 din aceeași Hotărâre, „Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune eo ipso prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înlăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională”.
42. În acest context, la paragraful 64 „Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale”.
43. În concluzie, CEDO a stabilit că instanțele sunt obligate să țină cont de constatările de fapt din procedurile judiciare anterioare, repunerea în discuție a situației soluționate definitiv prin alte hotărâri constituind o încălcare a articolului 6§1 și articolului 11 din Convenție. Dezlegarea asupra unei probleme de drept date printr-o hotărâre irevocabilă este de natură să clarifice din acel moment acea problemă, creând speranța legitimă că ea nu va mai fi negată de o altă instanță de judecată într-o procedură ulterioară.
44. Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și la libertate de asociere, inclusiv a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.
45. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.
46. Urmare a celor expuse mai sus, autorii prezentei sesizări solicită respectuos Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei „(...) pe tot (...))”, din contextul prevederilor art. 10 alin (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, prin raportare la prevederile prevederilor art. 1 alin. (3), art. 6, art. 16, art. 22, art. 26, art. 41, art. 42 și art. 43 din Constituția RM și a articolului 6§1 și articolului 11 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

F. Lista documentelor relevante

- 1. Hotarirea din 25.05.2021;**
- 2. Cererea de apel.**

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Eu, Iuri Sorochin, autorul excepției de neconstituționalitate, declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice, sub ce și semnez.

Cu deosebit respect,

21 iunie 2022

Digitally signed by Sorochin Iuri
Date: 2022.06.28 07:52:11 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iuri Sorochin

avocat Alexei Kebeș

ÎNCHEIERE

28 iunie 2022

mun. Chișinău

4
Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componența sa:

Președintele completului, judecătorul

Liuba Pruteanu

Judecătorii

Ion Țurcan și Iurie Cotruță

Grefier

Valeria Puntea

Examinînd în cadrul ședinței publice cererea lui Sorochin Iuri privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă în cadrul examinării cererii de apel declarată de Sorochin Iuri împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă la 25 mai 2021, în cauza civilă nr.2-19792/2019, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova către Sorochin Iuri privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2016, anul 2017 și anul 2018, după expunerea esenței cauzei de către judecătorul - raportor Iurie Cotruță, a

c o n s t a t a t:

La 09 octombrie 2019, Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova a chemat în instanța de judecată pârâul Sorochin Iuri, solicitând încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2015, anul 2016, anul 2017 și anul 2018.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă la 25 mai 2021, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova către Sorochin Iuri privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2016, anul 2017 și anul 2018, ca întemeiată.

S-a încasat din contul lui Sorochin Iuri în beneficiul Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova suma de 4561 (patru mii cinci sute șaiszeci și unu) lei cu titlu de contribuție obligatorie la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2016, suma de 6087 (șase mii optzeci și șapte) lei cu titlu de contribuție obligatorie la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2017, suma de 3335 (trei mii trei sute treizeci și cinci) lei cu titlu de contribuție obligatorie la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2018 și cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 419,49 lei (patru sute nouăsprezece lei, 49 bani).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 23 iunie 2021, în termen legal, Sorochin Iuri a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, însă fără a indica circumstanțele de fapt și de drept pe care își întemeiază apelul și fără a anexa dovada de achitare a taxei de stat (f.d.154).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2021 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Sorochin Iuri împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă la 25 mai 2021, în cauza civilă nr.2- 19792/2019, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova către Sorochin Iuri privind încasarea contribuțiilor obligatorii de membru la bugetul Uniunii administratorilor autorizați pentru anul 2016, anul 2017 și anul 2018.

S-a oferit apelantului Sorochin Iuri un termen rezonabil de 15 zile din data recepționării prezentei încheieri, pentru a depune, prin intermediul biroului de audiență al Curții de Apel Chișinău, cererea de apel motivată și și bonul de plată a taxei de stat în cuantum de 314,61 lei (trei sute paisprezece lei 61 bani).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2021 s-a primit în procedură cererea de apel declarată de Sorochin Iuri împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă la 25 mai 2021.

La 28 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, apelantul Sorochin Iuri a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate conform Constituției RM art. 135 alin 1 lit. a) și g), în vederea verificării constituționalității prevederilor articolului 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, și anume sintagma „(...) *pe tot* pe care consideră că este neconstituțională, dat fiind faptul ca, pe asemenea chestiune, anterior s-a expus Curtea Constituțională prin Decizia din 15.02.2000 publicată la data de 02.03.2000 în MO nr.24-26, și anume, art. 11 „*Instituirea prin lege a monopolului Uniunii Avocaților asupra profesiei de avocat, evident, nu contribuie la concurența între persoanele care acorda asistența juridică, mai mult ca atât, împiedică dezvoltarea ei*”.

Relevă că prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, contravin prevederilor art. 1 alin. (3), art. 6, art. 16, art. 22, art. 26, art. 41, art. 42 și art.43 din Constituția RM. Or, statutul Administratorului autorizat este similar statutul Avocatului, Notarului și a Executorului judecătoresc, care la fel, sunt profesii libere a căror reglementare fiscală este similară și la fel, fac parte din același domeniu - al justiției.

Relatează că autorii sesizării atrag atenția instanței de contencios constituțional că norma contestată nu este suficient de clară și completă, este lipsită de accesibilitate și previzibilitate și, respectiv, încalcă implicit drepturile garantate de art. 1 alin. (3), art. 23 alin. (2) din Constituția RM

Indică că, prin faptul că norma, constituționalitatea căreia urmează a fi verificată, permite revizuirea și descalificarea efectelor unei hotărâri judecătorești irevocabile și executorii, ceea ce încalcă caracterul efectiv a remediului adresării în instanța, se violează prevederile art. 20 și art. 120 din Constituție, iar prin prisma principiilor constituționale din blocul de constituționalitate, art. 6 și art. 11 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Consideră că prin încălcarea prevederilor art. 20 și art. 23 din Constituție, are loc o violare a prevederilor articolul 54 alin. (1) și alin. (3) din Constituție, fapt inadmisibil într-o societate cu adevărat democratică.

Menționează că art. 1 alin. (3) din Constituție prevede că: Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Prin „*stat de drept*”, doctrina constituțională desemnează „un sistem de drept cu norme juridice suficient de precise pentru a putea fi aplicabile, care să permită o orientare clară a destinatarilor, să nu lase loc posibil pentru arbitrar și să poată fi verificată conformitatea aplicării lor cu norme de referință.

Totodată, art. 23 alin. (2) din Constituție prevede că „Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Astfel, art. 23 alin. (2) din Constituție impune adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile.

Așadar, constituționalismul garantează ideea de stat de drept, întrucât integrează, în general, ordinea statului de drept, afirmă supremația Constituției și respectarea drepturilor fundamentale, generalizează controlul jurisdicțional al aplicării lor efective și concrete, ceea ce ilustrează, în mod expresiv, preeminența dreptului în raport cu cele două mari dimensiuni - democrația și respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

Invocă că Articolul 41 din Constituția RM prevede Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice (1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri. (2) Partidele și alte organizații social-politice sînt egale în fața legii. (3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice. (4) Partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sînt neconstituționale.

Consideră că cadrul legal ce ține calitatea și statutul de membru al UAAM nu este unul univoc și nu reglementează pe deplin și în mod exhaustiv domeniul respectiv.

Potrivit articolului 43 Dreptul la muncă și la protecția muncii (1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului. Salariații au dreptul la protecția muncii.

Reieșind din acest context, chiar dacă ar fi existat o obligație pecuniară, aceasta ar fi succedată de un cont spre plată și/sau o factură fiscală emisă de contabilitatea UAAM, or o hotărâre judecătorească irevocabilă.

Relevă că dacă ar fi să raportăm statutul Administratorului autorizat la statutul Avocatului, Notarului și a Executorului judecătoresc, care la fel, sunt profesii libere a căror reglementare fiscală este similară și la fel, fac parte din același domeniu - al justiției, acestora, nu li se retrage statutul de membru pentru neachitarea cotizațiilor anuale. Astfel, persoanele care activează în calitate de Administrator autorizat sunt supuse unei discriminări din partea UAAM, manifestat prin instituirea unui monopol instituit prin lege asupra acestei profesii, membrii cărora sunt tratați diferit de colegii

de breaslă (avocați, notari, executori judecătorești etc.). Prin urmare, acest fapt contravine prevederilor articolului 14 din Convenția nr. 1950 din 04.11.1950: Articolul 14. Interzicerea discriminării. Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

În esență, statutul de Administrator autorizat, precum și Autorizația administratorului autorizat conferită de Ministerul Justiției al RM, constituie proprietate privată a persoanei ce le-a dobândit și le deține în mod licit. Acestea, luate în ansamblu, formează un instrument cu ajutorul căruia Administratorul autorizat are dreptul și este liber să-și desfășoare activitatea în domeniul justiției, și la retragerea cărora, persoana respectivă devine involuntar și ireversibil - șofner, fără posibilitatea de a mai activa în domeniul pe care și la ales drept profesie. În acest context, sunt încălcate prevederile Articolului 46 din Constituția RM.

Tot în acest sens, se referă și prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția CEDO.

Relevă că în cazul în care această "datorie" avea să fie una certă și exigibilă, cei de la UAAM, fiind de bună credință, urmau să se adreseze cu o acțiune civilă în instanțele judecătorești pentru a își revendica dreptul încălcat și a încasa forțat această datorie. Însă, UAAM a ales o cale abuzivă, profitând de niște norme care intenționat au fost "strecurate" în textul legii în cauză, cu scopul de a constrânge, manipula sau intimida într-o oarecare măsură, pe administratorii autorizați vizați pe acest caz, precum și membrii UAAM existenți, înfăptuind justiția într-un mod exclusiv, unilateral și de sine stătător, fără a apela la instanțele judecătorești. Astfel, încălcându-se Articolul 114 din Constituția RM.

Relatează că UAAM nu a respectat consecutivitatea etapelor legale de revendicare a unor drepturi pretinse a fi încălcate. Aceștia întâi de toate, în mod unilateral au încetat activitatea unor administratori autorizați. Ulterior aplicării acestor măsuri, au înaintat acțiuni civile, privind încasarea pretinselor cotizații, fata de acele persoane, care în virtutea legii, deja nu mai dețineau statutul de administrator autorizat și fata de care nu mai poate fi pretinsa executarea unei astfel de obligații, nefiind membru a unei astfel de organizații. Astfel, persoanele vizate au fost supuse unor măsuri de constrângere dublate, pentru una și aceeași obligație. Or, în alte circumstanțe, în urma unei eventuale executări forțate a obligației de plata a cotizațiilor, legiuitorul nu a prevăzut posibilitatea restabilirii statutului încetat.

Articolul 114 înfăptuirea justiției Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

Cu referire la încălcarea dreptului protejat de articolul 1 aliniatul (3) din Constituție, autorii sesizării consideră că prin prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, legiuitorul a încălcat flagrant prevederile art. 1 alin. (3), art. 6, art. 16, art. 22, art. 26, art. 41, art. 42 și art. 43 din Constituția RM.

Pe cale de consecință, se observă că Curtea Constituțională în HCC nr. 10 din 12.05.2015, menționează că articolul 20 din Constituție garantează oricărei persoane

dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Reiterează că în Hotărârea nr. 2 din 19 februarie 2004, Curtea a menționat că „accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină”. Din aceste raționamente se relevă că dreptul contestatarului la un proces echitabil se extinde și asupra posibilității acestuia de a înțelege clar Uniunea administratorilor autorizați și întrunește pe toți administratorii autorizați conform art.10 din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați sau cum anterior a indicat ca orice monopol nu contribuie la concurența între persoane cât și împiedică dezvoltarea ei, „Curtea Constituțională la 15.02.2000 a publicat la 02.03.2000 în MO nr.24-26 art.1 l 1 „Instituirea prin lege a monopolului Uniunii Avocaților asupra profesiei de avocat, evident, nu contribuie la concurența între persoanele care acorda asistența juridică, mai mult ca atât, împiedică dezvoltarea ei.” Contravin art.1 al.3, art.6, art.16, art.22, 26, art.42 și art.43 din Constituție”.

Astfel, potrivit lit. a) alin. (1) art. 135 din Constituție, „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin urmare, întru asigurarea unei soluții constituționale asupra incidentului de constituționalitate ce vizează prevederile art. art. 1 alin. (3), 4 alin. (2), 20,22,23 alin. (2), 26 alin. (1) și (2), 41, 43, 46 alin. (1), 54 alin. (1), 76, 114, 127 alin. (1) și (2) din Constituția RM, art. art. 6, 11, 14, 17 din CEDO, art. 1 din Protocolul nr. 12 la CEDO, art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO, esenței și spiritului drepturilor desprinse din preambulul CEDO, precum și, jurisprudenței CtEDO, a art. art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, pe cale de excepție, recurgem la prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a acestor prevederi legale.

În conformitate cu prevederile paragrafului 54 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, „Excepția de neconstituționalitate este mijlocul de apărare, prin care partea chemată în fața unei instanțe de judecată invocă neconstituționalitatea unei norme legale. Excepția de neconstituționalitate, cu particularitățile sale, reprezintă un mijloc de acces indirect al persoanelor la instanța de contencios constituțional prin intermediul instanței de judecată”.

Conform paragrafului 62 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, „Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficient”.

La paragraful 63 din aceeași Hotărâre, „Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune eo ipso prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională”.

În acest context, la paragraful 64 „Curtea reține că, soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale”.

Urmare a celor expuse mai sus, autorul prezentei sesizări solicită respectuos Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității sintagmei „(...) pe tot (...)”, din contextul prevederilor art. 10 alin (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, prin raportare la prevederile prevederilor art. 1 alin. (3), art. 6, art. 16, art. 22, art. 26, art. 41, art. 42 și art.43 din Constituția RM și a articolului 6§ 1 și articolului 11 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil consideră că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor articolului 10 alin. (1) din Legea nr. 161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii, este întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente:

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut

de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Potrivit art. 20 din Constituția RM „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

În conformitate cu art. 23 din Constituția RM „(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, statuează că, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție, iar art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale prevede că, în exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Colegiul civil reține că, potrivit hotărârii Curții Constituționale nr. 15 din 06 mai 1997 cu privire la interpretarea art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logică între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sânt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triumfiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate care este mai larg, incluzând nu numai legile, ci și alte acte normative.

Raportând aceste dispoziții la circumstanțele speței, Colegiul conchide că acesta nu este îndreptățit de a se expune asupra temeiniciei sesizării Curții Constituționale înaintate de către Sorochin Iuri, instanța de apel reținând doar faptul că există incertitudine privind constituționalitatea prevederilor legale invocate ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, la fel și că obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

La caz, colegiul constată că se întrunesc toate condițiile legale, prevăzute de art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă pentru a ridica excepția de neconstituționalitate și de a sesiza Curtea Constituțională.

În temeiul celor expuse, în conformitate cu prevederile art.12¹,269-270 din CPC, Colegiul civil

D i s p u n e:

Se admite cererea depusă de Sorochin Iuri privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.10 alin.(1) din Legea nr.161 din 18.07.2014, cu privire la administratorii autorizați, cu expedierea sesizării în adresa Curții Constituționale.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecător

Liuba Pruteanu

Judecători:

 Liuba Pruteanu
 Ion Țurcan

Iurie Cotruță

COPIA CORESPUNDE ORIGINALULUI

JUDECĂTOR

